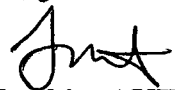

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'da 2023 yılında yapılan değişikliklerle, "rezerv yapı alanı" kavramı ve uygulama yetkileri köklü biçimde genişletilmiştir. Bu değişiklikte birlikte, rezerv alanlar yalnızca yeni yerleşim alanlarıyla sınırlı olmaktan çıkarılmış; mevcut yerleşim alanlarının da Bakanlıkça re'sen rezerv alan ilan edilmesinin önü açılmıştır.

Bu düzenleme, yerel yönetimlerin devre dışı bırakıldığı, hak sahiplerinin rızasının alınmadığı ve merkezi idarenin geniş takdir yetkisine dayalı bir dönüşüm rejimini fiilen kurumsallaştırmıştır.

Son dönemde özellikle Hatay, Malatya, Kahramanmaraş, Adıyaman ve İstanbul'un bazı ilçelerinde yapılan rezerv alan ilanları, yurttaşların mülksüzleştirilme, arsa değerinin düşük bedellerle kamulaştırılması, yargıya erişim zorlukları ve şeffaflık eksikliği gibi çok sayıda mağduriyetiyle gündeme gelmiştir.

Deprem bölgesinde yaşayan yurttaşların "evlerimizin yerine başkalarının projeleri yapılacak" endişesi, kamuoyunda ciddi tepki yaratmıştır. Bu alanların bir kısmının TOKİ, Emlak Konut GYO ve özel konsorsiyumlar eliyle planlanması, kamu yararından ziyade rant üretimi ve arsa spekülasyonu tartışmalarını güçlendirmiştir.

6306 sayılı Kanun'un uygulama biçimi, afet riskinin azaltılması amacını aşarak kamusal yetkinin özel çıkarlar lehine kullanılabileceği bir düzenleme haline dönüşmektedir. Vatandaşların mülkiyet hakkı, yaşadıkları yerlerde kalma hakkı ve adil tazminat hakları korunmadıkça, bu düzenlemeler "kentsel dönüşüm" değil, "mülkiyet transferi" anlamına gelecektir.

Bu konuyla ilgili olarak;

1. 2023 yılından bu yana Bakanlığınız tarafından kaç adet rezerv yapı alanı ilan edilmiştir? Bu alanların il ve ilçe bazında dağılımı nedir?
2. Rezerv alan ilan edilen bölgelerin kaçında yerel belediyelerin görüşü alınmıştır? Bu görüşlerin kaçında olumlu, kaçında olumsuz kanaat bildirilmiştir?
3. Rezerv yapı alanı ilanı yapılan bölgelerde hak sahiplerine ait mülklerin toplam yüzölçümü ne kadardır ve bu alanlarda kamulaştırma işlemi başlatılan parsel sayısı kaçtır?
4. Rezerv alan ilanı sürecinde hak sahiplerine ne tür bilgilendirme ve itiraz imkânı sunulmuştur? Vatandaşların yaptığı itiraz veya dava sayısı kaçtır, bunlardan kaçında yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir?
5. Hatay, Malatya ve Kahramanmaraş illerinde ilan edilen rezerv alanlarda TOKİ veya Emlak Konut GYO'nun rolü nedir? Bu alanlarda özel yatırımcılarla arsa geliştirme sözleşmeleri yapılmış mıdır?

6. Rezerv alan uygulamaları sonucunda taşınmaz sahiplerine ödenen bedeller, bağımsız ekspertiz raporlarına göre emsal piyasa değerinin altında mıdır? Bu konuda Bakanlığınızın bir denetim veya standart belirleme mekanizması var mıdır?
7. 2023 değişikliğiyle birlikte “yeni yerleşim alanı olarak” ibaresinin rezerv alan tanımından çıkarılmasının gerekçesi nedir? Bu değişiklikle mevcut yerleşim alanlarında rant amaçlı dönüşüm riskinin arttığı eleştirilerine katılıyor musunuz?
8. Rezerv yapı alanı ilan edilen bölgelerde imar planları, uygulama projeleri ve finansman modeli kamuoyuna açık mıdır? Bakanlık bu süreçte şeffaflık ve hesap verebilirliği nasıl sağlamaktadır?
9. Rezerv alan ilanı sonrasında taşınmazlarının elinden çıkmasıyla mağduriyet yaşayan yurttaşların adil tazminat ve geri dönüş haklarının korunması için Bakanlığınız hangi tedbirleri almıştır?
10. 6306 sayılı Kanun’un son haliyle, afet riskinin azaltılmasından ziyade büyük inşaat şirketlerine düşük maliyetli arsa temini sağlandığı eleştirilerine karşı bakanlığın görüşü nedir?